

هدف و ماهیت:

رشته معماری دارای دو جنبه هنری و فنی است که درسهای طراحی، زیبایی شناسی و نحوه زیبا کردن حجمها، نماها و پلانها به هنر بر می گردد و دروسی مثل سازه های بتنی و فلزی، مقاومت مصالح، ایستایی، تاسیسات مکانیکی و الکتریکی به جنبه فنی این رشته مربوط می شود.

در این رشته دروس هنری اهمیت بیشتری داشته و دروس علمی و فنی در راستای دروس هنری است. برای مثال یک معمار در طراحی خانه باید فضای آرامش بخشی را ایجاد کند تا باعث اضطراب، خستگی و دلتنگی نگردد. کاری که بیش از رعایت اصول فیزیکی مثل نور و صوت، نیاز به آشنایی با اصول زیبایی شناسی دارد.

معماری ترکیب، طراحی و پدید آوردن فضای زیست انسان در طبیعت است؛ که این فضا می تواند مسجد، بیمارستان، مسکن، مدرسه و یا هر فضای دیگری باشد که شهر را به وجود می آورد.

دوره کارشناسی مهندسی معماری دوره ای است حرفه ای که پرورش استعداد خلاقه، انتقال دانشها و مهارتهای عمومی حرفه معماری و حصول کارآیی عمومی در این رشته را هدف قرار می دهد. در راستای هدف فوق سعی شده است که در برنامه ریزی این دوره حداکثر بهای ممکن به پروژه های طراحی معماری و دروس فنی و نظری پیرامون آن داده شود.

دوره کارشناسی معماری حداقل چهار سال به طول می انجامد. پیش از شروع دوره، یک نیمسال به عنوان پیش نیاز ارائه می گردد که جزو سنوات تحصیلی به حساب نمی آید ولی ۸ واحد آن جز واحدهای دوره محسوب می گردد. فارغ التحصیلان دوره کارشناسی مهندسی معماری می توانند در دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ادامه تحصیل دهند.

تعداد کل واحدهای درسی دوره ۱۴۰ واحد است و فارغ التحصیلان این دوره قادر به ایفای نقش در زمینه های زیر خواهند بود:

- ۱ - طراحی (تک بنا یا مجموعه زیستی کوچک)، از طرحهای اولیه تا مراحل اجرایی کار و طراحی اجزاء و عناصر تشکیل دهنده بنا که این زمینه وظیفه محوری کار معمار را تشکیل می دهد.
- ۲ - همکاری با گروه مهندسان مشاوره معماری در جهت توسعه طرحها و تهیه نقشه های معماری مراحل یک و دو.
- ۳ - نظارت بر صحت انجام کار در عملیات اجرایی ساختمانی.
- ۴ - مشارکت در مدیریت اجرایی پروژه های معماری.
- ۵ - عضویت در کادر فنی شهرداریها و سازمانهای مشابه.
- ۶ - تدریس در دوره های کاردانی و همینطور دبیرستانهای فنی حرفه ای و کار دانش آموزش و پرورش .

توانایی های مورد نیاز و قابل توصیه:

دانشجوی این رشته علاوه بر توانمندی در طراحی و قدرت تجسم و خلاقیت، لازم است که در درس ریاضی بخصوص در هندسه قوی باشد چون برای آموزش فن و تکنیک معماری باید دروسی مثل هندسه کاربردی، هندسه مناظر و ریاضیات و آمار را مطالعه کرد.

دانشجوی معماری باید اطلاعات عمومی خوبی در زمینه تاریخ بخصوص تاریخ معماری ایران و جهان، جغرافیا، اقلیم شناسی، روانشناسی، مردم شناسی و اقتصاد داشته باشد. چون معماری برای رونق و شکوفایی خویش از تمامی این علوم استفاده می کند. همچنین دانشجوی رشته معماری باید بتواند به زبان معماری مطلبش را روی کاغذ بیاورد. یعنی از یک سو ذهنی قوی و خلاق داشته و از قدرت تجسم خوبی برخوردار باشد و از سوی دیگر طراحی چیره دست باشد تا بتواند به زبان معماری که همان طراحی بناها و فضاهای زندگی است، سخن بگوید.

معماری بیش از آنکه علم و تکنیک باشد، ذوق و سلیقه و استعداد است و معمار کسی است که طرحهای فردی اش با نقاشی و مجسمه سازی رقابت کند و در واقع بتواند مجسمه ای کاربردی بسازد. به همین دلیل می توان گفت که معمار یک هنرمند است و باید مانند هر هنرمند دیگری چشم، ذهن و دستی توانا داشته باشد تا بتواند به یاری چشم و با تکیه بر ذخیره فرهنگی خود بخوبی ببیند و سپس با ذهنی پویا آنچه را که دیده است به تحلیل کشیده و با احساس و عاطفه درآمیزد و در نهایت به یاری دست و با کمک گرفتن از دانش های فنی و تکنیکی طرحی نو را خلق کند.

نکات تکمیلی:

رشته معماری تا سال ۷۸ در مقطع کارشناسی ارشد پیوسته دانشجویان در طی شش سال، اطلاعات علمی و هنری لازم را برای طراحی یک بنا آموزش می‌دیدند و در نهایت پس از فارغ‌التحصیلی می‌توانستند از طراحی یک کیوسک گل‌فروشی گرفته تا طراحی مجتمع‌های مسکونی، تالارها و مجتمع‌های ورزشی را برعهده بگیرند و یا به کارهای جنبی این رشته بپردازند. اما از سال ۷۸ این رشته مانند سایر رشته‌های مهندسی در مقطع کارشناسی دانشجویان پس از فارغ‌التحصیل شدن در صورت علاقه‌مندی می‌توانند در آزمون کارشناسی ارشد شرکت کنند. به عبارت دیگر طول دوره رشته معماری از ۶ سال به ۴ سال کاهش یافته و در نتیجه تعدادی از دروس این رشته که شامل دروس هنری پیشرفته و تخصصی می‌شود، از مقطع کارشناسی حذف شده است.

وضعیت ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر:

امکان ادامه تحصیل در این رشته با توجه به اینکه از سال ۷۸، در مقطع کارشناسی ارشد به کارشناسی تبدیل شده است، در مقطع کارشناسی ارشد و دکتری در گرایشهای: برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای، طراحی شهری، معماری منظر، مرمت و احیاء بناها و بافتهای تاریخی میسر است.

رشته‌های مشابه و نزدیک به این رشته:

تا حدودی مهندسی عمران نزدیک به این رشته می‌باشد.

مهندس عمران با منطق صحبت می‌کند اما مهندس معمار از فرهنگ، هویت و زیبایی سخن می‌گوید، به عبارت دیگر معماری در طراحی یک بنا علاوه بر رعایت اصول فنی به جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، روانشناسی و زیبایی شناسی توجه دارد در حالی که مهندس عمران در طراحی یک بنا تنها به ایستایی و مقاومت آن توجه می‌کند. به همین دلیل اگر فضاهای زیست تنها توسط مهندس عمران ساخته شود، شاهد نابه‌هنجاری‌هایی خواهیم بود که موجب اضطراب، نگرانی و آلودگی صوتی خواهد شد.

آینده شغلی و بازار کار:

با توجه به این که در سطح کارشناسی به جنبه‌های فنی معماری توجه بیشتری می‌شود، در نتیجه فارغ‌التحصیل این رشته می‌تواند به ساختمان سازی (طراحی فنی ساختمانهای مختلف) بپردازد اما فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد چون جنبه‌های هنری معماری را آموزش دیده است، بیشتر به هنر معماری می‌پردازد. در یک مثال می‌توان گفت که نوع کار لیسانس و فوق لیسانس معماری مثل نوع کار پزشک عمومی و پزشک متخصص است. یعنی لیسانس معماری به کلیات معماری می‌پردازد و فوق لیسانس معماری به صورت تخصصی در این رشته فعالیت می‌کند.

اگر یک مهندس معماری بخواهد فقط در تهران یا در شهرهای بزرگ کار کند فرصتهای شغلی فراوانی برایش وجود ندارد. اما در شهرهای کوچک کمبود مهندس معماری کاملاً احساس می‌شود تا جایی که در بعضی از شهرها کار یک مهندس معماری را تکنسین عمران انجام می‌دهد.

در حال حاضر دانشجویان پس از پایان دوره لیسانس در صورت علاقه‌مندی در یکی از گرایشهای شهرسازی، مرمت و احیاء بناها، معماری منظر و یا معماری تخصصی ادامه تحصیل دهد و یا این که زودتر وارد بازار کار شده و به عنوان معمار فنی به طراحی تک بناها یا مجموعه‌های زیستی کوچک پرداخته و یا ناظر اجرای طرح و سرپرست دفاتر مشاوره باشد.

مهندس معمار علاوه بر طراحی بناها می‌تواند به طراحی و ساخت ماکت و طراحی معماری داخلی بپردازد و یا به عنوان ناظر ساخت فعالیت کند. در ضمن فارغ‌التحصیل معماری آمادگی کار در رشته‌های مرتبط با معماری مثل طراحی صحنه و یا طراحی صنعتی را نیز دارد.

وضعیت نیاز کشور به این رشته در حال حاضر:

مطابق موارد گفته شده در قسمت آینده شغلی، بازار کار و درآمد به نظر می‌رسد در شهرهایی غیر از تهران و حتی روستاها و شهرستانها امکان کاربرای فارغ‌التحصیلان به راحتی میسر باشد و در این مورد احساس نیاز می‌شود.

دروس پایه رشته مهندسی معماری

کارگاه مصالح	هندسه کاربردی
بیان معماری ۲۱	درک و بیان محیط
ریاضیات و آمار	هندسه مناظر
مقدمات طراحی معماری ۲۱	انسان ، طبیعت ، معماری

دروس اصلی رشته مهندسی معماری

آشنایی با معماری جهان	مبانی نظری معماری
آشنایی با معماری معاصر	برداشت از بناهای تاریخی
تنظیم شرایط محیطی	نقشه برداری
مقاومت مصالح و سازه های فلزی	تاسیسات الکتریکی (نور و صدا)
سازه های بتنی	تاسیسات مکانیکی
متره و برآورد	ایستایی
مصالح ساختمانی	مدیریت و تشکیلات کارگاه
روستا ۲۱	ساختمان ۲۱
طرح معماری ۳۲۱	

دروس تخصصی رشته مهندسی معماری

تحلیل فضاهای شهری	آشنایی با مبانی برنامه ریزی کالبدی
طرح معماری ۵۴	آشنایی با مرمت ابنیه
طرح نهایی	طراحی فنی